

Lausunto Lahden seudun joukkoliikenteen järjestämistapaselvityksestä

kaympltk 04.06.2026

502/00.04.01/2026

Päätös

Esittelijä kaupunkiympäristöjohtaja Houhala, Keijo

Päätösehdotus Heinolan kaupunki antaa Lahden seudun joukkoliikennelautakunnalle valmistelutekstiin kirjatun lausunnon joukkoliikenteen järjestämistapaselvityksestä.

Toimivalta Hallintosääntö 23.3

Valmistelija kuntatekniikkapäällikkö Ari Matteenen, p. 050 049 7251,
etunimi.sukunimi@heinola.fi

Valmistelu Lahden seudun joukkoliikennelautakunta on pyytänyt jäsenkunnilta lausuntoa joukkoliikenteen järjestämistapaselvityksestä. Selvityksen tavoitteena on arvioida eri järjestämistapojen soveltuvuutta Lahden seudun joukkoliikenteen tulevaisuuden kokonaisratkaisuksi. Heinolan kaupunki pitää selvitystä kattavana ja huolellisesti valmisteltuna. Siinä on tarkasteltu monipuolisesti eri järjestämismallien vaikutuksia kustannuksiin, palvelutasoon, matkustajamääriin sekä seudulliseen kehitykseen, ja se tarjoaa hyvän pohjan päätöksenteolle.

Selvityksen keskeinen johtopäätös on, että nykyisen bruttomallin kehittäminen on kokonaisuutena kustannustehokkain ja vähäriskisin vaihtoehto. Heinolan kaupunki yhtyy tähän arvioon. Bruttomalli mahdollistaa viranomaiselle vahvan ohjausroolin reittien, aikataulujen ja palvelutason määrittelyssä, mikä on erityisen tärkeää seudullisesti tasapainoisen joukkoliikennejärjestelmän ylläpitämiseksi. Malli tukee myös joukkoliikennestrategian tavoitteita, kuten matkustajamäärien kasvua ja kestävästä liikkumisesta edistämistä. Heinolan näkökulmasta on olennaista, että joukkoliikennettä voidaan kehittää kokonaisuutena eikä pelkästään markkinaehtoisten reunaehtoisten pohjalta.

Heinolan kaupungin näkökulmasta joukkoliikenteen järjestämistavalla on keskeinen merkitys kunnan vetovoimaan. Toimivat ja ennustettavat joukkoliikenneyhteydet Lahteen ovat ratkaisevia työssäkäynnin, opiskelun ja asioinnin kannalta. Ne mahdollistavat sujuvan arjen ilman oman auton välttämätöntä käyttöä ja lisäävät siten Heinolan houkuttelevuutta erityisesti nuorten, ikääntyvien sekä yhden auton talouksien näkökulmasta. Vetovoiman kannalta keskeistä ei ole ainoastaan yhteyksien olemassaolo, vaan niiden riittävä vuorotarjonta, luotettavuus ja jatkuvuus. Lisäksi Heinolan näkökulmasta on tärkeää, että asetetut

matkustajamäärien kasvutavoitteet toteutuvat koko seudulla, sillä tavoitteiden jääminen saavuttamatta voi johtaa palvelutason sopeuttamiseen, joka kohdistuisi erityisesti pienemmän kysynnän alueille kuten Heinolaan. Palvelutason heikkeneminen tai epävarmuus heikentäisi merkittävästi Heinolan asemaa osana Lahden työssäkäyntialuetta.

Joukkoliikenne on Heinolalle myös keskeinen elinvoimatekijä. Toimiva joukkoliikennejärjestelmä tukee työvoiman liikkuvuutta Heinolan ja Lahden välillä sekä parantaa yritysten toimintaedellytyksiä. Saavutettavuus on tärkeä tekijä sekä yritysten sijoittumispäätöksissä että olemassa olevien yritysten kilpailukyvyyn kannalta. Lisäksi joukkoliikenneyhteydet tukevat Heinolan matkailun kehittämistä. Heinolan kaupunki pitää tärkeänä erityisesti Heinola–Lahti -yhteyden sekä siihen liittyvien matkaketjujen kehittämistä, sillä sujuvat ja kilpailukykyiset yhteydet ovat keskeisiä sekä työssäkäynnin että opiskelun näkökulmasta. Heinolan kaupunki korostaa lisäksi, että joukkoliikenteen järjestämistavalla on merkittävä vaikutus kuntatalouteen. Joukkoliikenteen kustannustason kasvu ja lipputulojen rajallinen kattavuus edellyttävät mallia, jossa kustannukset ovat ennakoitavissa ja hallittavissa. Kehitetty bruttomalli tukee tätä paremmin kuin vaihtoehtoiset mallit, joissa taloudelliset riskit voivat kohdistua epätasaisesti kuntiin. Heinolan kaupunki korostaa, että elinvoiman näkökulmasta on välttämätöntä säilyttää riittävät ja luotettavat yhteydet Lahteen, eikä järjestämistavan muutoksilla saa heikentää tätä saavutettavuutta.

Palvelua käyttävän asiakkaan näkökulmasta keskeisiä tekijöitä ovat palvelun luotettavuus, helppokäyttöisyys, kohtuullinen hintataso sekä riittävä vuorotarjonta. Nykyinen viranomaisvetoinen malli mahdollistaa yhtenäisen lippu- ja maksujärjestelmän sekä palvelutason turvaamisen myös vähemmän kannattavilla yhteysväleillä. Viranomaisvetoinen malli mahdollistaa myös palvelutason suunnittelun asukkaiden liikkumistarpeiden, ei pelkästään liikenteen kannattavuuden perusteella, mikä on Heinolan kaltaiselle kunnalle keskeinen edellytys palvelujen säilymiselle. Heinolan kaupunki pitää tärkeänä, että asiakaskokemusta kehitetään edelleen ja että palvelua suunnitellaan aidosti käyttäjälähtöisesti koko seudun tarpeet huomioiden.

Selvityksessä tarkastellut vaihtoehtoiset mallit, erityisesti netto- ja markkinaehtoiset mallit, sisältävät Heinolan näkökulmasta merkittäviä riskejä. Näihin kuuluvat palvelutason heikkeneminen reuna-alueilla, liikenteen keskittyminen kannattavimmille alueille sekä seudullisen kokonaisuuden pirstaloituminen. Tällaiset vaikutukset kohdistuisivat erityisesti Heinolan kaltaisiin kuntiin, joissa joukkoliikenteen kysyntä on pienempää mutta palvelun merkitys arjen sujuvuudelle suuri.

Heinolan kannalta keskeinen johtopäätös on, että joukkoliikenteen järjestämistavan tulee ennen kaikkea turvata luotettavat, riittävät ja ennustettavat yhteydet Lahteen sekä säilyttää seudullisesti yhtenäinen järjestelmä. Joukkoliikenne on Heinolalle

samanaikaisesti vetovoimatekijä, elinvoiman mahdollistaja ja asukkaiden arjen peruspalvelu. Näin ollen järjestämistavassa korostuvat palvelutason jatkuvuus, viranomaisen ohjausmahdollisuus sekä kyky huomioida myös pienempien kuntien tarpeet. Heinolan kaupunki korostaa lisäksi kuntien riittäviä vaikutusmahdollisuuksia joukkoliikenteen suunnitteluun ja kehittämiseen, jotta palvelutaso ei painotu yksinomaan suurimpiin keskuksiin.

Yhteenvetona Heinolan kaupunki toteaa, että joukkoliikenne on kunnalle keskeinen vetovoima- ja elinvoimatekijä sekä asukkaiden arjen peruspalvelu. Tämän vuoksi järjestämistavassa tulee ensisijaisesti varmistaa palvelutason säilyminen, ennustettavuus ja seudullinen yhtenäisyys myös tulevaisuudessa.

Tiedoksianto

virallinen ote

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta